

Fylkesmannen i Oppland

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS
Musmyrveien 10
3520 Jevnaker

Lillehammer, 18.10.2018

Deres ref.:
Jan Reistad

Vår ref.(bes oppgitt ved svar):
2018/5808
Saksbehandler:
Stein Egil Granli

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS

Kontrollnummer: 2018.028.I.FMOP

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Jan Reistad

Fra Fylkesmannen i Oppland:
Stein Egil Granli

Andre deltagere fra virksomheten:
Tom Finnerud

Andre deltagere fra Fylkesmannen i Oppland:
Line Andersen

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS (Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS) den 2. oktober 2018. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Oppland avdekket 2 avvik og ga 2 anmerkning(er) under inspeksjonen.

Avvik:

- Virksomhetens miljørisikovurderinger er ikke dekkende for aktivitetene på Trollmyra
- Virksomheten har ikke etablert tilstrekkelig vannovervåkingsprogram for sin drift

Anmerkninger:

- Driftsbok for pumpestasjon og renseanlegg for sigevann fra deponi er mangelfull
- Det er ikke etablert tilstrekkelig plan for håndtering av overflatevann

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

	Stein Egil Granli	Vebjørn Knarrum
dato	kontrollør	miljøverndirektør
	Fylkesmannen i Oppland	

Kopi av rapporten sendes til:

- Jevnaker kommune
- Miljødirektoratet

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS	
Organisasjonsnr.: 872337482	Eies av: 966494816
Bransjenr. (NACE-kode): 38.210 Behandling og disponering av avfall	

Kontrollert enhet

Navn: Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS	Anleggsnr.: 0532.0010.08
Kommune: Jevnaker	Fylke: Oppland
Anleggsaktivitet:	
Tillatelse gitt: 11. juli 2012	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte tilsynsarbeid for 2018. Tema var oppfølging av sigevann fra avsluttet deponi og aktivt deponi, gjennomgang av rutiner for vannovervåking og drift av renseanlegg for sigevann.

Et annet tema som ble tatt opp var resultatene fra NGI sin kartlegging av PFAS i Tyrifjorden i Buskerud. I forbindelse med denne kartleggingen ble renseanlegg og sigevann fra HRA Trollmyra undersøkt og det ble gjort funn av relativt høye konsentrasjoner av PFAS i vannfase fra sigevann og i renseanlegg for sigevann på Trollmyra. HRA ble informert under tilsynet om at Fylkesmannen tar sikte på å pålegge overvåking av PFAS i sigevann fra Trollmyra.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema:

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Prosess og renseutstyr
- Sedimenter og grunnforurensning
- Utslipp til luft
- Avfall

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. Fylkesmannen forutsetter at forholdene rettes opp slik at virksomheten drives i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Vi ber om skriftlig tilbakemelding innen 3 uker med nærmere beskrivelser av hvordan HRA vil følge opp avvikene. Dersom det ikke lar seg gjøre å rette opp avvikene innen denne fristen, må tilbakemeldingen inneholde en forpliktende og realistisk handlingsplan som viser hvordan og når virksomheten vil rette opp avvikene.

Vi ber også om en kort tilbakemelding når det gjelder anmerkningene som er gitt.

4. Varsel om pålegg om undersøkelser

Fylkesmannen varsler herved at vi vil pålegge Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS å innføre overvåking av PFAS som en del av sitt faste vannovervåkingsprogram. Formålet er å kunne følge eventuell utvikling av konsentrasjoner av PFAS, og for å kunne fastslå om eller i hvilken grad utslippene medfører forurensning til miljøet. Overvåking og prøveuttak med hensyn på PFAS skal minimum utføres med samme hyppighet som øvrig vannovervåking på Trollmyra. Prøveuttak skal foretas på de samme punktene som ble benyttet av NGI i den innledende kartleggingen på Trollmyra. Vi viser til rapport **M-863 | 2017 Kildesporing av PFAS til Tyrifjorden**.

Hjemmel for å pålegge overvåkingen er forurensningsloven § 51.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen i Oppland innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

5. Varsel om gebyr

Fylkesmannen er pålagt å ta gebyr for kontroller på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnadene for gjennomføringen av kontrollen. Vi varsler derfor at vi i henhold til forvaltningsloven § 16, tar sikte på å fastsette gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Dette betyr i så fall at dere skal betale kr. 17 200,- i gebyr for kontrollen.

Hjemmel for et vedtak om sats for kontroll av virksomheter er forurensningsforskriften § 39-7 eller § 39-8. Dere har anledning til å kommentere dette varselet. jf. forvaltningsloven § 16. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen i Oppland innen to uker etter at dette brevet er mottatt.

6. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Oppland (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomhetens miljørisikovurderinger er ikke dekkende for aktivitetene på Trollmyra.

Avvik fra:

- Tillatelsen pkt. 1.5 Internkontroll.
- Internkontrollforskriften § 5, punkt 6

Kommentarer:

I forkant av tilsynet fikk vi tilsendt følgende dokumentasjon for de områdene som var tema for tilsynet:

- Risikoanalyse med fokus på indre og ytre miljø for område deponi
- Risikoanalyse for ytre miljø område Trollmyra deponi

Fylkesmannen vurderer at selve metodikken som er benyttet til å utføre risikovurdering av aktivitetene på Trollmyra er tilfredsstillende. Men vi mener at forholdet til ytre miljø når det gjelder deponi og sigevann ikke er tilstrekkelig kartlagt og vektlagt i den dokumentasjonen som er presentert. Omfanget av mulige uønskede hendelser (HRA bruker her begrepet «farekilder») som kan oppstå på Trollmyra framstår som svært begrenset i forhold til den omfattende aktiviteten som foregår på anlegget og de ulike faktorer som kan medføre forurensningsfare eller som kan gi direkte forurensning til vann eller grunn. De uønskede hendelsene som allerede er omfattet av risikovurderingene er i tillegg lite beskrivende, både mht sannsynlig for omfang av hendelsene og hvilke konsekvenser hendelsene kan få for ytre miljø.

Fylkesmannen oppfordrer HRA om å foreta en ny gjennomgang for å kartlegge miljørisiko for de områdene som var tema under tilsynet og for øvrige aktiviteter på anlegget ved behov. Veileder TA-1995/2003 *Veileder om miljørisikovurdering av bunntetting og oppsamling av sigevann ved deponier* er hensiktsmessig å benytte til dette arbeidet.

HRA bør samtidig vurdere om det er hensiktsmessig å skille mellom miljørisiko for ytre miljø og den risiko som i større grad gjelder arbeidsmiljø og arbeidssikkerhet for de ansatte.

Avvik 2

Virksomheten har ikke etablert tilstrekkelig vannovervåkingsprogram for sin drift.

Avvik fra:

- Tillatelsens omfang (s. 3 i tillatelsen), andre avsnitt, om utarbeidelse av overvåkingsprogram.

- Tillatelsen pkt. 2.2. Krav til kontroll og overvåking fra avsluttet deponi.

Kommentarer:

HRA gjennomfører fast vannovervåking og rapporterer årlig overvåkingsdata for sigevann via Altinn. Overvåking og prøveuttak blir utført med utgangspunkt i *Veileder om overvåking av sigevann fra avfallsdeponier TA-2077/2005*.

Fylkesmannen vurderer at HRA ikke i tilstrekkelig grad har utformet et eget overvåkingsprogram for sigevann fra deponier. HRA har svært lite dokumentasjon som beskriver eller gir inntrykk av at vannovervåkingen er tilpasset til egen drift og aktiviteter. Når det gjelder utformingen av selve overvåkingsprogrammet er det kun henvist til nevnte veileder, der det foreligger et forslag til overvåkingsprogram.

Under tilsynet fikk vi ikke presentert skriftlig dokumentasjon for prøvetakingsrutiner, herunder prøvetakingshyppighet og plassering av punkter/brønner for uttak av vannprøver. Det foreligger ut fra vår vurdering heller ikke rutiner knyttet til oppfølging av sigevann, for vurdering av effekten sigevannet har på grunnvann og resipient. HRA har i stor grad overlatt til innleid kompetanse å utføre oppgaver knyttet til prøveuttak.

Samlet sett vurderer vi at HRA ikke har tilstrekkelig oversikt og nærhet til egne rutiner for vannovervåking og at det ikke foreligger tilstrekkelige vurderinger mht påvirkning og effekt som sigevann har på resipient.

HRA må utarbeide et eget program for overvåking av sigevann både for avsluttet deponi og for aktivt deponi med bunntetting, samt kontroll av overflatevann på Trollmyra. HRA må samtidig etablere rutiner for å vurdere miljøpåvirkningen av sigevann og overflatevann. Rutinene for oppfølging av programmet må være utformet slik at det tas høyde for å vurdere kartlegging og evt tiltak for å avdekke nye miljøgifter i sigevannet.

Vi viser i denne forbindelsen også til avfallsforskriften kapittel 9. Vedlegg III. Kontroll- og overvåkingsprosedyrer i drifts- og etterdriftsfasen.

8. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Driftsbok for pumpestasjon og renseanlegg for sigevann fra deponi er mangelfull.

Kommentarer:

Vilkår for renseanlegg for sigevann og prosessvann framgår av tillatelsens punkt 6. HRA har som en del av sin internkontroll utarbeidet en driftsbok for pumpestasjon og renseanlegg som beskriver bl.a. rutinemessig ettersyn, overvåking og en oversikt over tekniske installasjoner.

Fylkesmannen mener at driftsboken trenger å oppdateres og at den må utvides til å omfatte alle deler av renseanlegget, dvs alle rørsystem og dammer. Driftsrutiner for pumping av vann mellom dammer mm bør systematiseres og dokumenteres. Driftsboken bør også inneholde beskrivelser for hvordan HRA utfører opprensning i dammene og

håndtering av massene fra dammene. Andre prosedyrer som spyling av ledningsnett mm bør også framgå av driftsboken.

Det bør videre etableres en rutine for å dokumentere innholdet i massene som tas ut av dammene mht disponering eller sluttbehandling.

Anmerkning 2

Rutiner for kontroll og håndtering av overflatevann er mangelfulle.

Kommentarer:

Overflatevann som samles opp i grøft og i oppsamlingsdam på nedsiden av renseanlegget (det laveste punktet på anlegget) vil i større eller mindre grad være påvirket i kontakt med avfall eller pga avrenning fra betydelig trafikkerte kjøreveier inne på anlegget. Mengden overflatevann som samles i dammen er betydelig. Vi fikk avklart at en del av vannet som samles i denne dammen vil infiltrere til grunnen, siden området/dammen ikke har bunntetting.

Tilsynet avdekte videre at HRA ikke har rutiner for å kontrollere kvaliteten på overflatevann som samles i dammen. Vi viser til tillatelsens punkt 6.2. som angir at HRA skal drive overvåking av overflatevann. Fylkesmannen vurderer ut fra dette at det er behov for å utarbeide plan for kontrollere kvaliteten på overflatevannet, for å sikre miljømessig forsvarlig håndtering av overflatevann.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen